

So, with access to public records being limited, OSINT has become a key tool for BI. It lets outside public oversight happen where government oversight is tricky.

References:

1. Filippov S.O., Kabachynskiy M.I. Antykoruptsiyni vymir implementatsii prohramy NATO "Building integrity" u sluzhbovu diialnist Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy [Filippov S.O., Kabachynskiy M.I. Anti-corruption dimension of the implementation of the NATO program "Building integrity" in the official activities of the State Border Guard Service of Ukraine.]. *Eurasian Academic Research Journal. Multilanguage Science Journal*. 2017. № 8. С. 25–33.
2. Pro vnesennia zmin do Tsyvilnoho kodeksu Ukrainy ta deiakykh inshykh zakoniv Ukrainy shchodo osoblyvostei nadannia vidomostei publichnykh elektronnykh reiestriv, derzhatelem yakykh ye Ministerstvo yustytzii Ukrainy, ta deiakykh inshykh publichnykh elektronnykh reiestriv. Zakon Ukrainy vid 21 serpnia 2023 r. № 4576-IX. [On Amendments to the Civil Law of Ukraine and Certain Other Laws of Ukraine Regarding the Specifics of Providing Information from Public Electronic Registers Maintained by the Ministry of Justice of Ukraine and Certain Other Public Electronic Registers. Law of Ukraine No. 4576-IX of August 21, 2025.]
3. Zabyelina Y, Pozsgai-Alvarez J (2025), "From commitment to impact: unpacking the relationship between anti-corruption implementation, secrecy and fraud". *Journal of Financial Crime*, Vol. 32 No. 5 pp. 1059–1079, doi: <https://doi.org/10.1108/JFC-03-2025-0077> [In English]

Хилько А.А., НАЗК
Доренський О.П., к.т.н., доц., ЦНТУ

АРХІТЕКТОНІКА ДОБРОЧЕСНОСТІ ЯК СОФТСКІЛА В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Українська нація перебуває в умовах суспільних трансформацій. Каталізатором цих процесів є євроінтеграція як комплексна стратегія, яка, серед іншого, націлена на підвищення рівня життя українців [1]. Невід’ємна складова цього процесу – доброчесність [2], яку слід розуміти в широкому сенсі: як громадянську (етичну, культурну), академічну (освітню), професійну (антикорупційну).

Від 2024 року формування компетентності доброчесності у здобувачів вищої освіти є невід’ємною складовою освітнього процесу на бакалаврському рівні [3]. Проте, як показує практика, українські освітяни розглядають доброчесність, зазвичай, винятково як академічну навичку, тобто в межах статті 42 Закону України «Про освіту». Це – помилковий підхід з огляду на багатокомпонентність доброчесності як софтскіла сучасного громадянина, як дефініції етики, цінності, моралі, соціальної норми, законів України про освіту, запобігання корупції, державну службу та ін.

В Україні, крім системи освіти, розбудовується незалежна інфраструктура просвітництва доброчесності, антикорупції. Одним із суб’єктів цієї системи є Національне агентство з питань запобігання корупції. Зокрема Управління просвітницької роботи та навчальних програм, відоме в публічному просторі як Офіс доброчесності НАЗК, розробляє і поширює навчально-методичні, інформаційно-просвітницькі матеріали, організовує й проводить заходи для формування у свідомості громадян софтскілів доброчесності [4].

Команда Офісу доброчесності НАЗК займається просвітництвом та взаємодією з партнерами у сфері запобігання корупції, активно працює над тим, щоб зробити доброчесність сталою нормою. У вищій освіті України одним із просвітницьких заходів є проєкт «Прозорі університети» [5]. Його мета – зробити доброчесність сталою нормою через формальне та неформальне навчання. Станом на листопад 2025 р. учасниками «Прозрих університетів» є 89 українських ЗВО. Досягнення проєкту – курс «Антикорупція та

добročесність» опанували 10 810 студентів; розроблено дисципліну «Добročесність та антикорупція для педагогічних працівників»; розроблено і пропілотовано методичні рекомендації щодо застосування інструментів та механізмів для трансформації різних сфер функціонування ЗВО на засадах прозорості та добročесності; створено онлайнкурси на навчальній платформі Study.NAZK.

Практичний досвід діяльності з формування культури добročесності показав відсутність чіткої архітекτονіки цього софтскіла. Тож, метою праці є синтез структури добročесності як професійної, академічної, громадянської компетентності.

Загальна компетентність добročесності складається з трьох компонент (груп софтскілів): академічна добročесність, професійна добročесність, громадська добročесність. На думку авторів, академічну добročесність формують:

- знання: дефініція академічної добročесності, принципи та правила академічної добročесності, норми Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», внутрішні культури, традиції й політики ЗВО), види порушень (фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, академічний плагіат, самоплагіат), види відповідальності (визнання роботи виконаною з порушенням, скасування результатів оцінювання або атестації, відмова у присудженні ступеня/звання, ретракція та ін.), методи запобігання (академічне письмо, стилі цитування, запобігання плагіату, антиплагіатні перевірки, рецензування),

- уміння: самостійне виконання робіт, коректне цитування та аналіз джерел, скіли дослідника, комунікація та етика;

- навички: дотримання академічних стандартів, академічне письмо, цифрова грамотність, дослідницькі навички, реагування на порушення;

- дії: самостійне виконання завдань, відмова від неправомірної вигоди, дотримання авторського права, сприяння добročесному середовищу;

- ціннісні орієнтації: чесність, довіра, повага, справедливість, відповідальність, відвага, академічна свобода, прагнення розвитку.

Професійна добročесність досягається такими компонентами:

- знання: антикорупційне законодавство (види правопорушень і відповідальності), етичні норми (правила і принципи поведінки), обмеження й заборони (подарунки, сумісництво, робота близьких осіб, декларування), прозорість та підзвітність (антикорупційні програми, канали повідомлень, захист викривачів);

- уміння: дотримання законності, пріоритет суспільних інтересів, виявлення і запобігання ризиків, прозора діяльність, протидія неправомірності, викривання порушень;

- навички: сумлінне виконання обов'язків, неупередженість, ввічливість, дотримання конфіденційності, антикорупційна стійкість, прозорість діяльності;

- дії: дотримання законів і процедур, відмова від корупції, об'єктивність, підзвітність, викриття правопорушень;

- ціннісні орієнтації: порядність, верховенство права, справедливість, неупередженість, пріоритет спільного блага, нульова толерантність до корупції.

Громадська (культурна) добročесність формується при:

- знання: конституційні права й обов'язки, моральні цінності, громадянська відповідальність, механізми демократії, інститути громадянського суспільства, сучасні виклики добročесності (в щоденному житті);

- уміння: свідомий вибір, критичне мислення, захист прав, толерантна комунікація, дотримання правових норм, соціальна активність, викривання порушень;

- навички: чесність як звичка, законослухняність, патріотизм, шанування надбань народу, толерантність, емпатія, соціальна активність, волонтерство;

- дії: додержання законів, активна громадянська позиція, протидія дискримінації, патріотичні активності, благодійність, допомога іншим;

- ціннісні орієнтації: правда, справедливість, патріотизм, гуманізм, толерантність, рівність, верховенство права, демократія, відповідальність, солідарність.

Запропонована архітектоніка доброчесності може використовуватись для формування структури й змісту освітнього процесу, інформаційно-просвітницьких заходів для імплементації принципів доброчесності, досягнення академічних, професійних, громадянських цілей, щоб в українському суспільстві доброчесність була сталою нормою. Означене є одним зі шляхів мінімізації корупційних ризиків у секторі безпеки та оборони України в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення.

Список використаних джерел:

1. Pietukhova Y. European integration course of Ukraine: implementation of national interests and current challenges. *Skhid*. 2025. Vol. 7, № 3. P. 59–64.
2. Доренський О. П. Методологічний аспект становлення академічної доброчесності як елемента культури українського суспільства. *Академічна доброчесність: виклики сучасності* : зб. наук. есе. Варшава, 2020. С. 35–38.
3. Міністерство освіти і науки України. *Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти* : наказ від 13 черв. 2024 р. № 812.
4. НАЗК. *Управління просвітницької роботи та навчальних програм*. – Офіційний вебсайт НАЗК. – URL: <https://nazk.gov.ua/uk/upravlinnya-prosvitnytskoi-roboty-ta-navchalnyh-program/> (дата звернення: 28.11.2025).
5. НАЗК. *Прозорі університети*. – Офіційний сайт НАЗК. – URL: <https://universitycourse.nazk.gov.ua/> (дата звернення: 28.11.2025).

Хромов В.О., здобувач вищої освіти, 3 курсу, ХНЕУ

ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ КОРУПЦІЇ ТА НЕДОБРОЧЕСТНІ НА ОСНОВІ СОЦІАЛЬНОГО ОПИТУВАННЯ ТА МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ

Проблема корупції та не доброчесності в секторі безпеки важлива як для військових, так і для цивільних. Як підґрунтя до своїх тез я зробив опитування з 38 респондентів. За статтю: 60,3% жінок і 39,5% чоловіків. За освітою здебільшого студенти 63,2%. Половина респондентів молодь віком 18-25 років 55,3%.

Було поставлене незвичне питання «Люди від природи більш прихильні к добру чи к злу?», це питання було поставлено щоби виявити, чи вважають громадяни корупцію людською природою, чи проблемою системи. 60,5% респондентів вважають людей схильними до добра, а 39,5% схильними до зла.

Більшість людей вважають корупцію в секторі оборони високим 44,7%, чи дуже високим 36,8%. Разом з цим є сумна статистика щодо обізнаності у законодавстві, лише 26,3% читали Кримінальний кодекс, 23,7% читали закон України «Про запобігання корупції», читали Конституцію України 55,3%, нічого не читали 34,2%.

Рівень довіри до ЗСУ є позитивним, 84,2% ставлять оцінку 4-5 балів, тоді як ставлення до інших структурах статистика балів розподілена нижче. З корупцією в секторі оборони особисто стикалося 5,3%, але нажаль, 52,6% чули про випадки корупції від знайомих. Респонденти вважають, що найбільше не доброчесності сприяють: 57,9% політичний вплив, 55,3% недостатня суворість покарань, 42,1% культура «свій-чужий». Парадоксально, але найефективнішими інструментами формування доброчесності, опитуванні, вважають посилення системи покарань 65,8%, збільшення державного контролю 55,3% та підвищення обізнаності громадян 47,4%.

Одинадцять респондентів висловили власну думку щодо перших кроків для підвищення доброчесності як от «Розширення НАБУ та її повноважень», «Обізнаність в сфері законодавства серед населення, більше влади для збройних сил.», чи більш радикальні як от «Розтріл за розкрадання державного майна а також більший контроль за